

בעמידה לא יצאו מא 132.

מאמר המסכת

דבר הלכה

זוה"ז שאין זה דרך שררה וחירות אין להסב. לעיקר החובה דרצון כמו אלל אנשים, אלל צרם ז"ע מהיכ"ת לחלק דלענין נשים סמכין על הראצ"ה ולא לענין אנשים¹³⁰. ונראה דכיון דמעיקרא כשתיקנו חוצת הסיבה לא נתחייבו צדק הנשים הואיל ולא היה דרכן של נשים להסב, ורק להנשים החשובות תקנו חכמים הסיבה, תלויה מלותן מעיקרא במנהגן כל ימות השנה, ולכן גם בדורות רבותינו הראשונים ז"ל שכתבו דנשים שלנו חשובות ולריכות להסב אין הכוונה לחזור

זוה"ז שאין זה דרך שררה וחירות אין להסב. לעיקר החובה דרצון כמו אלל אנשים, אלל צרם ז"ע מהיכ"ת לחלק דלענין נשים סמכין על הראצ"ה ולא לענין אנשים¹³⁰. ונראה דכיון דמעיקרא כשתיקנו חוצת הסיבה לא נתחייבו צדק הנשים הואיל ולא היה דרכן של נשים להסב, ורק להנשים החשובות תקנו חכמים הסיבה, תלויה מלותן מעיקרא במנהגן כל ימות השנה, ולכן גם בדורות רבותינו הראשונים ז"ל שכתבו דנשים שלנו חשובות ולריכות להסב אין הכוונה לחזור

מא. דנהי דפטורות מהסיבה מ"מ אפשר דעמידה שאני ואינה דרך חירות כלל, כי כך היא לורת אכילת העצדים¹³³.

מאמר המסכת

ארחות הלכה

שיש בה חשש חלול שבת ר"ל (והיה מתאונן על שאין העוסקים בצרכי הציבור פועלים בענין זה לסדר שהפעלת רשת החשמל תהיה בלא חשש איסור) - משא"כ ימים טובים דס"ל לרבנו שא"צ להדר בכך - בליל פסח אף כשחל בשבת היו מדליקים את כל מנורות החשמל בבית אף שהוצרכו להשתמש לשם כך ברשת החשמל הכללית, להרבות אורה ושמחה, והיה שינוי ההנהגה ניכר בכל שעות עריכת הסדר (וכמו כן בסוכה השתמשו בתאורת החשמל אף בשבת). ובגדר המצוה להרבות בליל הפסח בכלים נאים, כמ"ש המג"א סי' תע"ב סק"ב ובמ"ב סק"ו, ביאר רבנו דאין זה דומה למש"כ המ"ב בסי' תק"ס ק"ה בשם מור וקציעה דבסעודת שבת ויו"ט לא יחסר שום דבר משלחנו כבימות החול כי אין להראות אבלות וצער החרבן בשבת, דהתם היינו רק שלא להראות סימני חורבן, אבל במה שלא ניכר לא איכפת לן וכמ"ש בשעה"צ שם סק"ג בשם מו"ק דתכשיטי נשים צריך לשייר גם בשבת ויו"ט משום דלא מינכר כולי האי, אבל בליל הפסח אין למעט בכלים נאים כלל וכלל, אף במה דלא מינכר כ"כ, כי המצוה היא להראות סימני חירות דוקא, ובלילה הזה עלינו להרגיש כאילו אין עלינו עול גלות וצרת החורבן, אלא כאילו יצאנו עתה ממצרים. 130. וראה ערוך השלחן סי' תע"ב ס"ו. 131. הליכות בת ישראל פכ"ג הע' נ' ורשימות. ובסגנון אחר היה רבנו רגיל לומר בשם בנו הג"ר אברהם דב שליט"א הגאב"ד דטבריא, בהקדם ביאור דברי הרמ"א דנשים דידן חשובות ניהו, שצריך להבין מהו החשיבות דנשי דידן, ונראה שהדבר בא ע"י תקנת רגמ"ה שאין ליקח שתי נשים וכן שאין מגרשין בעל כרחיה, דנמצא מעתה שבהמקומות שפשטה התקנה כל אשה היא יחידה אצל בעלה וגם לא ניתן לפירוד בלי הסכמתה, וכל זה קבע את המציאות של החשיבות. והנה בתקופת רגמ"ה כבר בא השינוי בדרך בני אדם בענין ההיסבה, ולכן האנשים שמאז ומעולם היה דינם ומנהגם בהיסבה לא שינו את הדין לנוכח המציאות שנשתנתה ומעשה אבותיהם בידיהם, משא"כ הנשים שרובם לא נהגו בהיסבה מעולם אלא שהמצב החדש של החשיבות היה צריך לחדש אצלם דין ההיסבה, אולם מכיון דמאידך ענין ההיסבה נשתנה, נשארו במנהגם. עכ"ד. 132. ח"י כת"י. 133. ח"י כת"י. ולכאן נפק"מ גם באנשים לענין כוס ג' וד', דנהי דלדידן אם שתאן בלא הסיבה אינו חוזר ושותה כמ"ש הרמ"א בסי' תע"ב ס"ז, מ"מ אם שתאן בעמידה אולי שאני. וראה לשון הראבי"ה "ישיבה לדידן כהסיבה לדידהו". ועיין ירושלמי ר"פ ערבי פסחים ולפי שדרך עבדים להיות אוכלין מעומד וכאן להיות אוכלין מסובין להודיע שיצאו מעבדות לחירות (וראה עוד להלן דבר הלכה אות מ"ז). ועיין עוד מג"א סי' תע"ב סק"ג, חק יעקב שם סק"ז וא"ר